

Bijdrage VIG aan discussie Zorg voor de Toekomst

Zorg voor de Toekomst komt voort uit een breed gedragen zorg over de toekomst. De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) deelt de zorgen over de houdbaarheid van de zorg in Nederland en ziet de uitdagingen die de komende periode op ons allemaal afkomen. De farmaceutische sector grijpt de uitdagingen met beide handen aan om met nog meer energie en creativiteit nieuwe geneesmiddelen en behandelingen te ontwikkelen voor en beschikbaar te stellen aan patiënten en zorgverleners. We voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de toekomstige uitdagingen samen het hoofd te bieden. Nieuwe innovatieve geneesmiddelen en vaccins zijn een deel van de oplossing. Daarom reageren wij graag op de discussienota van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Uitdagingen

De kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de Nederlandse zorg is goed, maar de houdbaarheid staat onder druk. De vraag naar zorg neemt fors toe de komende decennia, vooral door leeftijd - en leefstijl gerelateerde aandoeningen. De betaalbaarheid komt steeds verder onder druk, maar belangrijker, er is steeds minder personeel beschikbaar om de stijgende vraag op te vangen. De uitdagingen verschillen echter per zorgdomein. De VIG is van mening dat de oplossingen ook per zorgdomein moeten worden gezien zonder de samenhang te verliezen. Sterk stijgende uitgaven aan ouderenzorg en maatschappelijke ondersteuning mogen niet ten koste gaan van uitgaven aan preventieve en curatieve zorg, inclusief vaccins en geneesmiddelen.

Algemeen

De zorg verandert, de organisatie van de zorg verandert, de positie van de patiënt verandert. De zorg gaat uit van de mogelijkheden en wensen van de patiënt; de gezondheid en de kwaliteit van leven van de patiënt komt centraal te staan. Voor de VIG is dit een belangrijk uitgangspunt. Gezondheid en zorg zijn belangrijk voor de welvaart en het welzijn van Nederland, voor de samenleving en de economie. Gezondheid draagt via de arbeidsproductiviteit en inzet van de beroepsbevolking bij aan de economische groei. Daarmee is de economische rationale voor investeringen in gezondheid en zorg helder. Zie de zorguitgaven daarom als investering in gezondheid. Die gezondheid is dan de belangrijkste baat, die vervolgens ook weer een bijdrage levert aan de economische ontwikkeling en aan de welvaart. Aan de andere kant geldt dat als de zorg een steeds groter beroep doet op de arbeidsmarkt, dit gevolgen heeft voor de inzet van de beroepsbevolking in de economie. De VIG ziet daarom de arbeidsmarktproblematiek als grootste uitdaging voor de zorg.

Corona laat zien hoe kwetsbaar de economie is als er een gezondheids crisis uitbreekt en hoe belangrijk het is dat de zorg daarop is voorbereid. De zorg moet er dus primair op gericht zijn om mensen zoveel als mogelijk in staat te stellen te participeren in de samenleving en productief te zijn (op hun werk of in hun thuisomgeving). Dit perspectief ontbreekt nu in Zorg voor de Toekomst.

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 548-550
2595 BM Den Haag

Postadres

Postbus 11633
2502 AP Den Haag

KvK Utrecht 40482407
BTW NL802049266B01

IBAN NL13 ABNA 05651701 47
BIC ABNANL2A

Contact

070 - 313 22 22 | info@innovatievegeneesmiddelen.nl
www.vereniginginnovatievegeneesmiddelen.nl

Ook als het gaat om de oplossingen moet volgens de VIG breder gekeken worden dan alleen naar de zorg. Gezondheid wordt niet alleen door zorg beïnvloed. Gezondheidswinst en economische baten kunnen ook op andere manieren worden gerealiseerd, zoals door het investeren in onderwijs, goede leefomgeving, arbeidsomstandigheden, milieu en huisvesting. Kortom, gezondheid heeft naast de zorg nog vele andere bronnen. Preventie ligt bijvoorbeeld voor een belangrijk deel buiten het domein van de zorg (armoedebestrijding, sociale ondersteuning, arbeidsomstandigheden, voedselaanbod, onderwijs) en vraagt dus ook om beleid en investeringen buiten de zorg.

Geneesmiddelen van enorme waarde voor patiënt en maatschappij

Veel geneesmiddelen zijn niet weg te denken uit de medische praktijk. In Nederland is het aantal patiënten dat behandeld wordt met geneesmiddelen de afgelopen jaren fors toegenomen mede door de introductie van nieuwe, innovatieve geneesmiddelen. Geneesmiddelen en vaccins zijn van grote waarde voor patiënten en een gezonde maatschappij. Ze verbeteren in toenemende mate de kwaliteit van leven, deze behandelingen zorgen er voor dat veel mensen met chronische ziektes kunnen blijven werken, een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij en een normaal sociaal leven kunnen leiden.

Geneesmiddelenonderzoek en -ontwikkeling en de introductie van zorginnovaties zijn belangrijk voor de Nederlandse kenniseconomie. In Nederland zijn veel geneesmiddelenbedrijven, acht academisch medische centra en dertien universiteiten gevestigd. Deze concentratie op een relatief klein oppervlak maakt het uitwisselen van kennis, mensen en middelen tussen betrokken partijen in Nederland eenvoudig. In Nederland is er al jarenlang ervaring met publiek-private samenwerkingen. Echter, we laten in Nederland ook kansen liggen op dit vlak en er is ruimte voor verbetering. Blijf inzetten op een gezamenlijke aanpak op het gebied van publiek-private samenwerking om zo het internationale vestigings- en investeringsklimaat te blijven stimuleren in Nederland. Patiënten hebben dan eerder de beschikking over nieuwe geneesmiddelen tijdens bijvoorbeeld klinische trials. Zet dus in op publiek-private samenwerking en loop voorop in de toegang tot en de analyse van big data.

Preventie en gezondheid

Voor de farmaceutische sector is het van belang dat niet zorg maar gezondheid voorop staat in de herinrichting van de (organisatie van de) zorg. Dit sluit aan op het eerste hoofdthema Preventie en Gezondheid:

- De Corona-pandemie heeft nadrukkelijk blootgelegd dat bevordering van de publieke gezondheidszorg van groot belang is. Vaccin-ontwikkeling en de bestrijding van antibiotica-resistentie heeft continue aandacht nodig. Van groot belang is dat publiek-private samenwerking leidt tot een adequate infectiepreventie in Nederland. Door een gerichte inzet van vaccins en geneesmiddelen kunnen ziekten worden voorkomen.
- Preventie en gezondheidsbevordering is essentieel om de zorg houdbaar te houden. De farmaceutische sector kijkt verder en breder dan het huidige Preventieakkoord. Geneesmiddelen leveren een belangrijke bijdrage aan preventie. De inzet van geneesmiddelen voorkomt zorg. Door geneesmiddelen zijn voorheen dodelijke aandoeningen chronische aandoeningen geworden. Patiënten zijn geen patiënten meer, maar burgers die gewoon volop

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 548-550
2595 BM Den Haag

Postadres

Postbus 11633
2502 AP Den Haag

KvK Utrecht 40482407
BTW NL802049266B01

IBAN NL13 ABNA 05651701 47
BIC ABNANL2A

Contact

070 - 313 22 22 | info@innovatievegeneesmiddelen.nl
www.vereniginginnovatievegeneesmiddelen.nl

participeren in de samenleving en bijdragen aan het welzijn en de welvaart van Nederland. Zo snijdt het mes van preventie aan twee kanten.

- Het is van belang dat mensen goed geïnformeerd zijn over de keuzes die zij maken op het terrein van gezondheid. Bevorder de eigen regie. Faciliteer de eigen regie door het vergroten van gezondheidsvaardigheden en op het gebied van geneesmiddelen door het juiste gebruik van geneesmiddelen te stimuleren met informatie op een begrijpelijke manier beschikbaar te stellen en het belang van therapietrouw helder voor het voetlicht te brengen.

Organisatie en regie

Zorg voor de Toekomst bouwt voort op eerdere plannen van VWS en de zorgsector in het kader van Juiste Zorg op de Juiste Plek met initiatieven om zorg te voorkomen, te verplaatsen en te vervangen. Recent hebben Zorginstituut en NZa dit verbreed tot passende zorg. De VIG ziet groot potentieel in passende zorg:

- De verandering in de organisatie, verplaatsing en vervanging van de zorg kan worden ondersteund met of juist geïnitieerd door passende farmacotherapie, technologische innovaties en digitalisering van de zorg. Behandelprocessen veranderen, diagnostiek kan eerder en sneller, de positie van de mens/patiënt wordt versterkt. Informatie over de uitkomsten van verschillende behandelingen dienen als input voor het proces van samen beslissen.
- Zorg voor de Toekomst zet in op gereguleerde samenwerking in plaats van gereguleerde concurrentie. Gereguleerde concurrentie heeft echter wel geleid tot één van de beste curatieve zorgsystemen in de wereld. Verschillende spelers, belangen en verantwoordelijkheden houden elkaar scherp en zoeken naar een balans tussen kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid. De VIG zet vraagtekens of dezelfde balans kan worden gevonden met dezelfde spelers, belangen en verantwoordelijkheden in gereguleerde samenwerking. In het huidige model zijn er voor de farmaceutische zorg nog veel verbetermogelijkheden:
  - Er is in de loop van de jaren een complex toegangslandschap ontstaan voor geneesmiddelen. Fabrikanten moeten onderhandelen met de overheid, ziekenhuizen en zorgverzekeraars. Deze partijen onderhandelen onderling ook nog eens over geneesmiddelen. Hierdoor ontstaat er een diffuus beeld over de inzet en kosten van geneesmiddelen en wordt de termijn waarop geneesmiddelen beschikbaar komen voor de patiënt steeds langer. Dit kan en moet beter.
  - De farmaceutische sector is trots op de waarde die onze zorg toevoegt voor mensen. Stimuleer daarom dat de waarde van zorg, behandelingen en geneesmiddelen voorop komt te staan. Bijvoorbeeld in de definiëring van het verzekerde pakket. Behandel de zorg daarin gelijk. Zorg voor een goede registratie van de effectiviteit van de zorg waardoor inzichten kunnen worden gegeven in de kwaliteit en uitkomsten van zorg. Vergoed alleen zinnige en effectieve zorg in de basisverzekering.
  - Wij zijn ervan overtuigd dat we stapsgewijs naar een model moeten, waarbij behandelingen, initiatieven en samenwerkingen worden betaald naar het resultaat en de waarde voor de patiënt. Hierbij moet niet alleen gekeken worden naar klinische resultaten, maar ook naar de kwaliteit van leven van de patiënt. Uitkomsten die wij met onze behandelingen willen verbeteren. Dit is niet alleen nodig om bij te dragen aan de toegang tot en een duurzame verbetering van de zorg, maar bovenal om patiënten te helpen keuzes te maken waar en hoe zij het beste behandeld kunnen worden.
  - Met de bekostiging en financiering van de zorg kunnen noodzakelijke veranderingen worden gestimuleerd. De VIG vindt het van belang dat er een goede mix is tussen

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 548-550
2595 BM Den Haag

Postadres

Postbus 11633
2502 AP Den Haag

KvK Utrecht 40482407
BTW NL802049266B01

IBAN NL13 ABNA 05651701 47
BIC ABNANL2A

Contact

070 - 313 22 22 | info@innovatievegeneesmiddelen.nl
www.vereniginginnovatievegeneesmiddelen.nl

betalen voor beschikbaarheid en gebruik. Dit zorgt voor een goede balans tussen het betalen voor de beschikbaarheid van zorg en het doelmatige gebruik van zorg. Bekijk goed waar de beschikbaarheid essentieel is. Dit geldt bijvoorbeeld voor het aanhouden van voorraden geneesmiddelen. Zoek balans, want het beschikbaar hebben van zorg en in dit voorbeeld geneesmiddelen heeft een prijs.

Vernieuwing en werkplezier

In Zorg voor de Toekomst wordt onderkend dat vernieuwing essentieel is om de uitdagingen in de zorg het hoofd te bieden. De VIG deelt dit. Uiteraard. Innovatieve geneesmiddelen en therapieën zullen leiden tot een nieuwe revolutie in de curatieve zorg. Er worden nu geneesmiddelen ontwikkeld die ziekteprocessen kunnen stoppen; we gaan van behandelen naar genezen. Vooral voor ziektes die veroorzaakt worden door fouten in het DNA ligt een dergelijke oplossing in het verschiet. Via cel- en genterapie wordt het lichaam hersteld, waardoor het lichaam weer als een gezond lichaam functioneert. Voor patiënten kan het betekenen dat de ziekte gestopt wordt en ze mogelijk zelfs genezen. Dergelijke innovaties leiden tot een lagere zorgvraag, een drastische vermindering van het aantal bezoeken aan huisartsen en ziekenhuizen, waardoor de zorgkosten significant zullen dalen.

Zorginnovaties kunnen ook leiden tot een verhoging van de arbeidsproductiviteit van het zorgpersoneel. Hieronder vallen naast e-health toepassingen ook zeker innovaties gericht op de toediening van geneesmiddelen.

Nieuwe technologische mogelijkheden zullen er toe leiden dat er steeds meer geneesmiddelen voor kleine groepen, zelfs individuele patiënten zullen worden ontwikkeld. Het regelgevende kader dat opgezet is om nieuwe geneesmiddelen op effectiviteit en veiligheid te testen, zal daarom veranderen. Dit proces is al gaande. Omdat de vooruitgang in wetenschap en technologie snel gaat zal het tempo van verandering omhoog moeten. Nederland zal hier in mee moeten gaan. Ondanks het feit dat de regels voor registratie van nieuwe geneesmiddelen een Europese aangelegenheid zijn, is er nog voldoende te verbeteren op nationaal niveau.

Tenslotte

In Zorg voor de Toekomst staan tal van beleidsideeën, -opties en -mogelijkheden. Het is volgens de VIG tijd om keuzes te maken, om concreet te worden, om consequenties te verbinden aan de uitdagingen waar we voor staan in de zorg. Dit vraagt om moed en doorzettingsvermogen van alle partijen, waarbij goede lokale initiatieven worden opgeschaald en gekozen wordt om voorop te lopen. Naast overheidspartijen, zorgverzekeraars, ziekenhuizen en alle behandelaren kunnen farmaceutische bedrijven veel bijdragen aan de ontwikkelingen in de zorg, preventie, nieuwe diagnostiek en innovatieve behandelingen. De farmaceutische sector zal steeds meer onderdeel van de zorg zijn, een actief betrokken partij bij de vormgeving van de toekomst van de zorg en we nemen verantwoordelijk als sector en als zorgpartij.

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 548-550
2595 BM Den Haag

Postadres

Postbus 11633
2502 AP Den Haag

KvK Utrecht 40482407
BTW NL802049266B01

IBAN NL13 ABNA 05651701 47
BIC ABNANL2A

Contact

070 - 313 22 22 | info@innovatievegeneesmiddelen.nl
www.vereniginginnovatievegeneesmiddelen.nl